

Den gamla flottrännen från Dalsjö förvandlas till kol

Det har alltid stått en viss tjustring, även mystik omkring milor och kolare. Måhända har något av detta försvunnit, men man kommer osökt in på Dan Andersson när milröken lägrar sig tjock och ymnig över nejden. Och det arbete kolaren presterar i skogarnas djup tillhörde art som inrangeras i det tunga och oändligt tålmodskrävande. Ifråga om omsorg och tillsyn är i stort sett lika som förr medan de trolska röksløjorna till viss del har försvunnit. Nu röker det mera fabriksmässigt ur skorstenarna.

Häromdagen gjorde vi ett besök på Isteskogarna, och där inom loppet av 4-5 km inte mindre än 11 milor av vilka dock några vid de här laget är utrivna. Milorna finnes på en nära halvmillång sträcka mellan Dalsjö och Orsjön och det är en gammal flotträna som givet upphovet till dem. Skogsbilvägen från Dalsjö till Bogården svarar nu för att virket kommer ned till bygden. Den gamla flottrännen har spelat ut sin roll, fyllt sin uppgift och den med den äran.

Denna flotträna som byggdes redan på 1880-talet av Dalåns flottningsförening efter en i runt 60-åriga verksamhet skattat åt förgängelsen. Den byggdes av 3-tums plank och i det bastanta underredet fanns ordentliga stockar av furu. Rännan har under årens lopp nöts åtskilligt under årens lopp och reparationerna har varit talrika.

I och med att flottrännen passerat de 50 åren började skröpligheterna att framträda mera markant och reparationsjobben återkom tätare än förr. Man kan på mycket goda grunder antaga att denna ränna i reparationer de sista åren dragit mycket stora kostnader och det kändes förmodligen som en lättnad för Ljusnans flottningsförening när skogsbilvägen mellan Dalsjö och Bogården kom till.

Denna väg fyller nu en mycket stor uppgift och allt virke forslas nu med bil från Dalsjö. i detta sökte man givetsvis avyttra rännan och anbud infordrades . Två personer i Bogården lade in ett sådant och fick det också antaget bland många andra och det medförde att rännan började rivas.

När man går mellan de 11 milorna kan man märka till tvenne mossar strax intill varandra sen an vikit av vägen i Iste och tagit riktning upp mot skogen. Den första mossen ligger bara en km från utloppet i Orsjön och den andra lite högre upp i skogen. Över dessa mossar fanns ingen ränna över densamma gjordes ett avbrott för att man kunde få in nytt vatten i rännan. Men från den andra mossen och till Dalsjö var det ränna hela vägen och den sträckan mätte 2800 meter.

Vid vårt besök uppe i Iste var kolaren Per-Olov Fransson sysselsatt med att riva ut en mila strax ovanför den första mossen. Man gör sig inte skyldig till någon överdrift om man säger att han likt Karl den X11 stod i rök och damm. Kolhögen växte på sidan av milan och rivningen pågick programenligt. Vilken metod användes vid milkolning i dessa dagar? Jag och mina bröder Erik och Anders har sex milor på vår lott, medan Backa-Petrus och hans son har ansvaret för de fem översta, alltså längst upp mot Dalsjö. Den här milan är snart utriven men sedan har vi någon som är utriven också.

Och det gäller att passa en nytänd mila särskilt noga under de första dygnen men det är lite lugnare nu när man använder skorsten för kolningen.

Tidigare fick man räkna med att en mila tog minst 3-4 veckor och i många fall ännu längre tid men nu brukar de vara klara på 12-13 dygn vilket är en väsentlig skillnad. Kolningtiden förkortas sålunda åtskilligt. Och det är inte bara kortare kolningstid med skorsten det blir även jämnare kolning.

Och hur är trivselen för yrket? Har man kommit i gång i det här yrkets brukar man fortsätta. Trots att det är mycket sot och damm, mycket nattvak och långa arbetsdagar, så har det sin odefinierade tjusning. Ja kort sagt vi trivs med det här jobbet. Samma åsikt har nog Petrus i Medsand också.

När vi lämnar Fransson fyller han kolfaten systematiskt allt under det att högarna runt om den försvinnande milan. Och det behövs ingen fackmannablick för att se att det är vana kolare som är sysselsatta efter den gamla flottrännans väg mästare på sina områden.

Flottrännan som nu håller på att förvandlas till kol inköptes per anbud av Petrus Iggström och Arvid Nordin, båda från Bogården. Och vad de meddelar kommer de två första milorna de som ligger närmast vägen att köras bort med bil medan de nio övriga kommer att forslas fram med häst och vidare över Orsjön till Simeå. I sinom tid kommer sedan Skogens kol i Kilafors att ta hand om kolet.

Den så kallade Dalsjörännan har därmed för alltid gjort sin plikt. Men innan man börjar med transporter har de vana kolarna från Iste och Medsand en hel del att ombestyra. Sotiga och nedrökta kämpar som som fyller en mycket viktig funktion i vårt svenska samhällsliv i kolets och skogens tecken. Det är ett yrke som inte fordra vita skjortor och slipsar.

Bollnäs tidning 20 nov 1951 av Pe-Pe